

Ena clinica a San Pedro Sula n'è betg da metter avant scu ena praxis da medic tar nous plagn apparaturas. Tot è simpel ed igls metels tgi la medica ò a disposiziun èn modest. Pero la gliout survign cotras la pussebladad dad ena consultaziun.

Er da dafora è sulettamaintg l'inscripziun sur la porta tgi fò attent alla clinica.

FOTOS PDS

Clinicas per igls pi basignous (2)

Patricia Scarpatetti ed igls sies projects a Honduras

■ (pb) **Scu tgi vagn pudia liger l'emda passada è la tgesa d'unfants «Yo quiero ser...» en project central per Patricia Scarpatetti. Pero tge valigl scola, sch'ins n'è betg frisch? Gist tant deficit scu per la pussebladad dad eir a scola è a Honduras er per igl provedimaint medical.** Unfants tgi vignan recepias ainten la tgesa d'unfants «Yo quiero ser...» a San Pedro Sula vignan igl amprem ainten ena tgesa transitorica. Igls criteris per neir recepias en tgi els en tranter 1 ed 8 onns, on betg donns mentalis e tant scu pussebel ins lascha ansemen fardagliuns.

La tgesa d'unfants vign finantzgeida per 100% cun igl sustign dallas devisas dalla MBL Foundation.

En sagond project tgi Patricia Scarpa-

tetti ed igl sies collaboratur Edwing Guardado on an Honduras sa nomna Clipsol tgi è nia fundo gio igl 2004 e l'idea vign dad Edwing Guardado. Clipsol è ena uniun svizra-hondurana. Ainten Svizra so Clipsol chintar cun donaziuns tgi èn deliberadas dalla taglia. L'uniun intenziunescha da dar a persungas a San Pedro Sula an schletas relaziuns economicas en provedimaint medicinal e psicologic. Per contanscher chesta fegnameira ò Clipsol avert ples clinicas da solidaritad alla periferia digl grond martgea. Ena clinica a Honduras funcziunescha tenor igl madem prancepi scu an Svizra ena praxis da medic.

Medicamaints gratuits

All'antschatta eran tschintg clinicas.

Egna è neida midada an ena praxis ed egna vign ossa duvrada scu scola. E las otras treis marschan bagn, scu tgi Patricia Scarpatetti dei. Clipsol pò er chintar cun igl ageid da 20 voluntaris tgi on mess mang ved la construcziun e l'installaziun dallas clinicas.

Per survagnair ena consultaziun ainten egna da chellas clinicas ò en paztgaint da paer 100 lempiras, chegl tgi corresponda a 7 francs. Igls medicamaints tgi el ratscheva per medigar igls simptoms dalla malsogna resp. per promover igl guerimaint èn gratuits. Pero per consultaziun u per cass vignan betg dos daple tgi treis sorts medicamaints. Cun chella taxa da 7 francs per consultaziun ins vign da curveir las paias digls medic e dallas tgirunzas.

Pero dattigl anc blers oters costs, uscheia naturalmaintg per igls medicamaints, per igl electric, las apparaturas (èn zont modestas) ed igl mantignamaint digl biert. Chels costs vignan cuverts tots cun raps dalla Svizra.

Blers daners aint da Surmeir

Chests costs tgi Clipsol dovra per las treis clinicas èn ca. 25 000 francs ad onn. «Chels daners vignan tots dalla Svizra», dei Patricia Scarpatetti. «Ed ena gronda part aint da Surmeir. Las scolas fon adegna puspe acziuns e laschan neir tiers a nous igls daners. Digls steilers survagnignsa raps ed uniuns ans regalan adegna puspe ensatge. Tar mortoris vign er adegna puspe sa regurdo da nous cun las donaziuns e naturalmaintg dattigl blera

gliout privata tgi ans sustigna», menziunescha Patricia betg sainza en tant luschezza digls sies cumpatriots.

Ena ulterioura part da Clipsol tgi Patricia Scarpatetti ed Edwing Guardado èn vedlonder da metter an peis è dad eir circa quatter gedas ad onn cun ena clinica mobila ainten igls slums da San Pedro Sula. Els nomnan chegl «la brigada medica». Gugent vessan els gia en camiun per saveir indrizzar la clinica mobila. Chel costa pero 14 000 francs (naturalmaintg betg en nov). Aint igl frataimp para ossa chel giaveisch dad esser ia an vigour. Igl camiun è realitad ed el vo da taimp an taimp gio ainten chels lis aint igl conturn da San Pedro Sula, noua tgi la gliout ò schiglio nigra pussebladad dad eir tgi medic.

La veia privlusa tras las Veiasmalas sco gioi

«Viamala – Tia veia magna tras la cavorgia» – egn nov gioi sen sendas viglias

■ (anr/grc) **Sch'igl dat sulegl near sch'igl scunfla – Carlo Cantolucci, igl sumadur da Clavena tgata sia veia tras la cavorgia da Viamala a porta la roba custevla antier ad anratga sco ear punctualmeing là noua ca quella soda.** Quegl e schabagieu zirca digls ons 1473, cura ca tals schabetgs sudevan tigl mintgagi a po ussa vagnir revieu an las stivas tgòldas, cun agid da que nov gioi.

Numnadameing sattract'igl d'egn gioi gest edieu par grand a pintg ca lascha reviver l'istorgia davart digl transit cun roba sen igls fastezs da la «via-Spluga» ca fa oz reclama par quella senda da viagear sen lùnga distànza da Tusàn a Chiavenna.

Punctualmeing pigl tains da Nadal lantscha la sozietad da Turissem Viamala an colavuraziun cun Arbes Givòlta a «Parland Spiele» da la Teara tudestga egn nov gioi da cumpagnia. «Viamala – Dein Weg führt durch die Schlucht» – e egn gioi variieu par meter a dar igl dat digl qual dus antocen quater giujeaders pon far part a construir lur atgna ruta tras quella cavorgia. Cun agid da cuntrabandists, da mèls a tgar a tgavaigl vean roba custevla transportada tras las Veiasmalas. Victur e quel ca tschainta sen egna veia siira, sainza ler ir megna speart ad eligia igl dretg miez da transport a respecta làtier igls

Sculars da Tusàn mussan sco c'ign gioja «Viamala – Tia veia magna tras la cavorgia», sut la direcziun da Daniela Waser, colavuratura da l'organisaziun da turissem Mantogna/Tumleasta. «Anganar va betg», à egna sculara managieu.

FOTO G. R. CANTIENI

prievels sco urezis, prievl da bovas da crapa – near betga d'amblidar igls brigants.

Schar reviver l'istorgia vera an furma da gioi

Igl gioi tracta digl tains medieval, cura

ca igl comerzi cun roba custevla trànter l'Itaglia a l'Europa zentrala fleva trànter Tusàn a Chiavenna, la ple spearta

veia digl nord agl sid near viazaversa, a quella eara fetg malsiira par viandants, par sumadurs a viturins.

Que nov gioi anturn, anturn la Viamala tracta betga me quella regiun, quel dariva bagn ear da quella. Igl autur Uli Paulus a sia tgea d'editar «Parland Spiele» e atgnameing da Nürnberg, dantant e Paulus dagitg da tgea agl conturn da la Viamala a schizunt 100 partschient da las daple ca 100 parts da que gioi vignan produtgeadas an l'Arbes a Givòlta an lavur a man.

L'organisaziun turissem Viamala veza an que gioi «Viamala-Spiel» sco nova creaziun da valur, gest an conex cun l'Arbes sco valeta dubla par la regiun a la sozietad.

Vendita an l'antiera Europa

A caschùn digls gis da giois internaziunals da la fegn d'october à que gioi festivo ad Essen sia premiera ad e vagnieu justiftigieu digl public sco ear digls experts cun notas maximalas.

Ratrer pon ign que gioi, Viamala-Spiel, agl spurtegl da l'infurmaziun Turissem Viamala ad ear sco souvenir an fatschendas specializadas near naturalmeing tier l'Arbes a Givòlta.

Igl prezi par que gioi da fetg buna qualitat, ideal ear sco regal da Nadal original par pintg a grand custa 44 francs.